

ОХРИДСКИ ПРОЛОГ НА СВЕТИЯ ВЛАДИКА НИКОЛАЙ СРЪБСКИ ЗА 27- МИ МАРТ

1. Света мъченица Матрона. Тъй като беше бедна девойка, тя работеше като слугиня в къщата на един евреин в Солун. Жената на този евреин непрекъснато се подиграваше на Матрона заради вярата ѝ в Христа и я караше да се откаже от Него и да отиде в синагогата. Но кротката Матрона си гледаше съвестно работата и не отговаряше на господарката си нищо, а тайно се молеше на Христа Бога. Веднъж еврейката научи, че Матрона е ходила тайно от нея на църква, и силно разгневена, я попита защо е отишла на църква, а не в синагогата. На това Матрона ѝ отговори: "Защото в християнската Църква Бог живее, а от еврейската синагога Той се отдръпна". Като чу този мъжествен отговор, еврейката побесня, наби я и я затвори в една мрачна стая, където при това я и върза. Но на другия ден тя видя девойката как, отвързана с Божията сила, е коленичила на молитва и възхвалява Бога. След това я затваряше още два пъти, докато накрая не я умори с глад. Тогава взе злата жена тялото на светата девойка и го хвърли от височината на своята къща на земята. Християните взеха тялото на мъченицата и достойно го погребяха, а епископ Александър, като научи за многото чудеса, станали от светата мъченица, издигна на гроба ѝ църква. А злата еврейка скоро я застигна наказание: на онова същото място, от което беше хвърлила на земята тялото на Матрона, тя се подхлъзна, падна на калдаръма и умря.

2. Преподобни Иоан Прозорливи. Беше дърводелец до двадесет и петгодишната си възраст, когато, преследван от непреодолимо желание за постоянна молитва, отиде в пустинята, където остана до смъртта си - до деветдесетгодишна възраст. Телесен, но сякаш безтелесен. Провиждаше в сърцето на всеки човек, който се доближаваше до него, и можеше да познае неговото име, желание, мисъл. Предричаше на цар Теодосий изхода на неговите битки; предричаше на войводи, монаси и на всекиго, който имаше нужда да узнае какво се крие в тъмната на идните дни за него. Един княз го молеше да приеме жена му, която особено искаше да го види. Не пожела светителят да удовлетвори празното любопитство, но се яви насън на жената на княза такъв, какъвто си беше. И когато жената описа на съпруга си своето съновидение, мъжът ѝ потвърди, че наистина това е образът на светителя. Всеки свой посетител учеше на смирение като на основна добродетел и винаги привеждаше примери от живота как горделивостта е сринала в праха многобройни възвишени характери и ги е измамила да извършат тежки грехове. Издържал е на големи нападения от злите духове.

Веднъж му се яви сатаната с множество демони, престорили се на лъчезарни ангели. Те го караха да се поклони на сатаната, като го лъжеха, че това е Христос. А той отговори мъдро: “На моя Цар Исус Христос аз се кланям всеки ден; ако това беше Той, нямаше да иска от мен точно сега да му се поклоня “. След тези думи злите сили изчезнаха като дим. Прозорливият старец завърши живота си в мир, коленичил за молитва, на деветдесетгодишна възраст.

3. Преподобни Пафнутий. Ученик на свети Антоний Велики. Със светостта на своя живот обърна мнозина грешници към пътя на покаянието (както напр. света Таиса, 8 октомври). Повече е приличал на безтелесен ангел, отколкото на телесен човек. Починал в края на IV век.

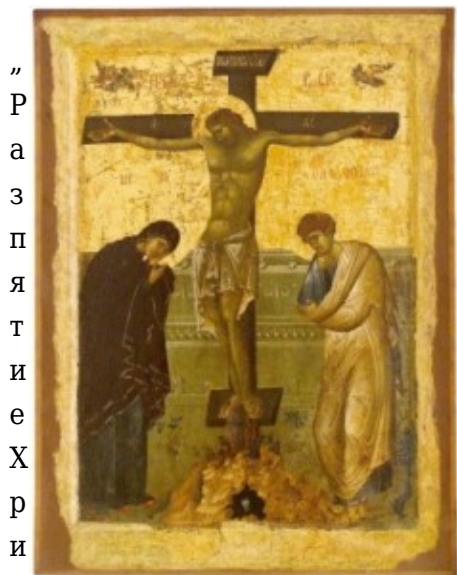
*Иоан Прозорливи, учител по смирение.
За смирението каза, плачейки от радост:
— О чеда обични, деца правоверни.
На Бога сте по-мили, кога сте смирени.
Без смирение подвигът с нищо не помага,
горделивият на дявола душата си предлага.
Ако душата своя от себе си опразниш,
тогава Господ живият със Себе си ще я изпълни.
Какво по-смирено има от самия Бог?
Той никъде не изтъква първенството Свое.
Тихомълком, без шум, Той целия свят оправя.
Затова лудите мислят даже, че Го няма.
Въздухът да не духаше, бушуваше, виеше,
Лудите и за него казали биха, че го няма!
Който смирение придобие и себе си укорява,
във всяка добродетел той леко успява.
Смирението е истинска нищета духовна,
на Спасителя то е поуката блажена:
самоувереност да нямаш никаква,
на Бога да възложиш всичките си упования –
това е светото смирение. А кога го някой наруши,
той гибел най-страшна си за душата подготвя.
На светците до един са за това мислите строги
и никой се не спаси без смирение голямо!
Смиреният е радостен, защото Бог го управлява.
Смирен или спасен – едно е и също, о чеда обични!*

РАЗСЪЖДЕНИЕ

“Който си помисля за нещо зло, у тогова чистота няма”, казва св. Симеон Нови Богослов и добавя: “Защото как може да бъде чисто сърцето на оногова, който се омърсява с нечисти помисли, както огледалото потъмнява от прахта?” Виждаш ли на какви недостижими висини стои религията Христова над всички останали вярвания и светски мъдрувания? Който зло нещо дори и само си помисли, па макар и да не прави никакво зло, грешен е пред Бога и пред своята душа. Защото Бога обижда, а душата си губи. Да бъдеш християнин в истинския смисъл означава да положиш исполинско усилие да очистиш сърцето и ума си от злите помисли.

Какво е това усилие – за това има цяла наука, която в наши дни е вече за нас почти напълно заключена, дори и за християните, и за която съществува един огромен реален опит на светите мъже и жени, който потвърждава тази наука. Да очистят себе си от злите и нечисти помисли, от този корен на всички злини, това е била целта на великите подвижници, пещерници и безмълвници.

СЪЗЕРЦАНИЕ

„Р
а
з
п
я
т
и
е
Х
р
и
с
тово“, литийна икона, началото на XIV век, от „Света Богородица Перивлепта“, Охрид.

Да съзерцавам Господа Исуса Христа в смъртта, и то:

1. как Той, който е възкресявал мъртви, виси на кръста, мъртъв с тяло,
2. как Той е умрял за нас, за да имаме ние повече живот и повече истина за безсмъртния живот.

БЕСЕДА

за християните като царе и свещеници

И ни направи пред нашия Бог царе и свещеници (Откр. 5, 10)

Господ Исус Христос иска да направи всички хора подобни на Себе Си. Като Син Божий Той иска всички хора да бъдат от Бога осиновени. Като Цар Той иска и те да Му бъдат съцаруващи. Като свещеник – да му бъдат съсвещеници. Като Всемогъщ – да участват в неговото могъщество. Като Безсмъртен – да участват в Неговото безсмъртие. Като Свят – да участват в Неговата святост. Като Възкръснал – всички да бъдат деца на възкресението. Това е искал Господ и за това е слязъл на земята, за да ни отдели от животинския свят, да ни въздигне над живота животински и да ни даде такова достойнство над цялото видимо творение, каквото е имал Адам в Рая преди грехопадението.

Заради този Свой човеколюбив и за хората спасителен план Господ беше разпънат от

еврейските старейшини на кръста, а и от нас християните Той пожъна до днес неизброим брой пъти тръните на неблагодарността и неразбирането. Ние се проявяваме като неблагодарни и неразумни всеки път, когато пренебрегваме и престъпваме Неговите заповеди. Със своите грехове всеки грешник плете нов трънен венец и го поставя върху Неговата свята глава. Кога ни е обидил Той, та да правим така? Кога е помислил Той за когото и да било от нас нещо лошо, та да Му връщаме с лошо? Той слезе в нашата зловонна яма, където ние сме свикнали да живеем със змии и скорпиони, и ни издърпа нагоре, във висините, при светлината и чистотата, в Царството. Той иска да ни направи царе и свещеници, а ние отблъскваме Неговата спасителна ръка и се връщаме в ямата при змиите и скорпионите.

О братя, да престанем вече да унижаваме Него, а себе си да погубваме! Да се хванем здраво за ръката на своя Спасител и да тръгнем след Него. Той ни мисли доброто. Той ни прави добро. Той пострада за нашето добро. Той и само Той е едничкият ни приятел, който не се променя. Господи, на Теб слава и хвала вовеки. Амин.